

фізичну реальність, а й духовну, що може спричинити погіршення фізичного та психічного здоров'я, проблеми у роботі, відносинах тощо.

А якщо людина різко набрала у вазі чи, навпаки, схудла? Задумайтесь також про старість, яким потворним буде тату на нашому тілі. Крім того, з часом змінюються цінності, переконання особистості, коли тату може стати для людини неприємним і дратівливим.

Татування призводить до смертей молодих людей, вживання алкоголю, наркотиків, ожиріння. Це VIP-квиток до смерті. Татування визначає, до якого роду чи племені ми належимо. Воно розвиває гордість, блуд, спраглисть слави, блюзнірство, заздрість. Після одного тату з'являється ненаситна потреба в інших, що свідчить про подальше гріхопадіння та служіння похоті/пристрастям. Відомий шведський татувальник О. Ског написав на дверях своєї майстерні: «Татуюються лише слабкі».

Пірсинг, ботокс, контурна пластика губ, багато інших спотворень тіла людини – також різновиди гріховних форм сучасних модифікацій тіла людини. З давніх-давен пірсинг, тобто прокол тіла: вуха, губ, носа та інших його частин, – це знак/символ рабства. Він активно практикується у народів язичницької культури – в Індії, африканських племенах. Татування – це тавро, що зводить людину до рівня тварини, подібно як худоба носить тавро власника, а раб – татування з ім'ям свого господаря.

Тіло людини не належить їй, воно є власністю Бога, належить Господу. Наносючи зображення, ми оскверняємося, йдемо проти волі Божої. Тіло слід цінувати, не знищувати всілякими гріхами, щоб у ньому жив Господь, щоб з нами перебувала печать Благодаті Святого Духа, дана нам при хрещенні.

УДК 343.222

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/543-545

Валентин ЛЮДВІК

доцент кафедри кримінального
права та кримінології,
кандидат юридичних наук, доцент

Діана РУКІНА

студентка ННІ права
та інноваційної освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПОЛІЦІЇ ОСОБЛИВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ, ЯКІ ЗАЛУЧЕНІ ДО БЕЗПОСЕРЕДНЬОЇ УЧАСТІ В БОЙОВИХ ДІЯХ

Оборона територіальної цілісності, державного суверенітету, забезпечення безпеки населення та інтересів держави – все це нові виклики, які постають перед нашою країною у зв'язку із введенням воєнного стану як нового виклику для можливості сталого функціонування правової дійсності України, де особливу роль у її забезпеченні відіграють правоохоронні органи шляхом виконання покладених на них обов'язків, що викликало розширення їхніх повноважень задля забезпечення та здійснення заходів правового режиму воєнного стану.

До ст. 24 Закону України «Про Національну поліцію» було внесено зміни згідно з Законом України від 21 березня 2023 р. «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та інших законів України щодо врегулювання окремих питань діяльності Національної поліції України під час дії воєнного стану» в частині доповнення спеціальними повноваженнями органів та підрозділів, які беруть безпосередню участь у протидії воєнним загрозам. Так, за ч. 4 вищезгаданої статті передбачено ряд правових підстав участі поліцейських поліції особливого призначення Національної поліції України в ході відсічі збройної агресії проти України, де такий підрозділ може брати участь в обороні України відповідно до Закону України «Про оборону України» за рішенням військового командування, погодженим з керівником поліції або уповноваженою ним особою, шляхом безпосереднього ведення бойових дій [5].

З положень законодавчої норми випливає, що такі законодавчі новели стосуються виключно поліцейських поліції особливого призначення Національної поліції України, незважаючи на те, що безпосередньо участь у бойових діях беруть і інші підрозділи Національної поліції. В контексті чого за ч. 9 ст. 42 Закону України «Про Національну поліцію» визначено можливість кожного поліцейського використовувати заходи правового примусу для протидії збройній агресії проти України. Це означає, що будь-який працівник Національної поліції, незважаючи на приналежність до якогось із підрозділів, бере участь у веденні бойових дій, але юридичну відповідальність (адміністративну та кримінальну) у випадку вчинення військових адміністративних/кримінальних правопорушень будуть нести згідно із законом поліцейські поліції особливого призначення Національної поліції України, попри положення ч. 1 ст. 19 Закону України «Про Національну поліцію». Хоча, наприклад, з урахуванням об'єкта наукової розвідки до набрання чинності Закону України від 21 березня 2023 р. № 3000-IX, суб'єктами військових кримінальних правопорушень за абз. 1 ч. 2 ст. 401 КК України були такі: військовослужбовці Збройних Сил України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, Національної гвардії України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, а також інші особи, визначені законом [3].

Переконані, що відсутність за статтею 44 КК України для особового складу таких підрозділів правових підстав звільнення від кримінальної відповідальності дестабілізує дисципліну в підрозділі, що може викликати різноманітні деструктивні прояви, які, своєю чергою, можуть підвищити рівень злочинності. Водночас до них не будуть застосовані заходи, передбачені Дисциплінарним статутом Збройних Сил України. Водночас Законом України від 15 березня 2018 р. № 2337-VIII, яким затверджено Дисциплінарний статут Національної поліції України, визначено порядок оскарження, застосування дисциплінарних стягнень, види заохочень, сутність службової дисципліни, повноваження поліцейських та їхніх керівників тощо [4].

Вважаємо за доцільне передбачити аналогічні положення щодо можливості підстав звільнення від кримінальної відповідальності працівників поліції особливого призначення під час виконання безпосередніх завдань в умовах воєнного стану шляхом внесення змін до диспозиції ч. 4 ст. 24 Закону України «Про Національну поліцію» із заміною потенційного суб'єкта вчинення delікту «поліція особливого призначення» на «поліцейські Національної поліції України». Також доцільним буде внесення змін до ч. 4 ст. 19 Закону України «Про Національну поліцію» із заміною конструкції «поліція особливого призначення» на «поліцейські Національної поліції України» [1].

Це забезпечить єдиний підхід до застосування механізмів відповідальності до різних категорій суб'єктів за одне й те саме кримінальне правопорушення в межах однакових правовідносин.

Окремо зазначимо, що незрозумілим залишається вибір законодавця стосовно вичерпного переліку статей у ч. 2 ст. 401 КК України щодо притягнення до кримінальної відповідальності поліцейських поліції особливого призначення Національної поліції України, що, до речі, не зазначено й у пояснювальній записці до законопроекту [2]. При цьому це викликає необґрунтовану конкуренцію загальної та спеціальної норм, чим ускладнюється подальша кримінально-правова кваліфікація, яка буде надана слідчими вже за фактом вчинення кримінально-протиправного діяння.

Отже, у чинному національному законодавстві прослідковується вибірковий підхід щодо питання притягнення до кримінальної відповідальності суб'єктів, які залучені виконувати бойові завдання, що також стосується поліцейських поліції особливого призначення Національної поліції України. Відповідно, встановлений підхід потребує подальшого законодавчого врегулювання з метою уникнення правових колізій національного законодавства у сфері регулювання діяльності Національної поліції України.

---

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/conv#Text>.

2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

3. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та інших законів України щодо врегулювання окремих питань діяльності Національної поліції України під час дії воєнного стану : Закон України від 21.03.2023. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3000-20#Text>.

4. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України : Закон України від 15.03.2018. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text>.

5. Про оборону України : Закон України від 06.12.1991. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>.

УДК 343.23

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/545-547

Вікторія РУФАНОВА

доцент кафедри кримінального
права та кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

**ВПЛИВ ВІЙНИ НА РІВЕНЬ ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОГО
НАСИЛЬСТВА В УКРАЇНІ**

Збройна агресія, яку розпочала російська федерація щодо України, переросла у затяжну війну. Війна, яка триває з 2014 р., а в активній фазі – з лютого 2022 р., призвела до тисяч смертей дорослих та дітей, руйнувань, страждань та незворотних змін в житті кожного українця. Війна здатна зруйнувати не лише економіку, населенні пункти, але й цілі народи. Саме люди найбільше страждають від війни, тому вони найбільш зацікавлені в її недопущенні та припиненні. Небезпечність війни, окрім масового порушення основоположних прав людини, полягає у тому, що вона не лише толерує насильство, але й використовує його як спосіб досягнення поставлених цілей та виконання воєнних завдань.

Широкомасштабні воєнні дії значно активізували міграційні процеси. Люди були вимушені залишати своє житло та переїжджати в інші місця, паралельно втрачаючи роботу та засоби для існування. Вимушена міграція значно підвищила вразливість українців та українок до потрапляння в ситуацію торгівлі людьми.

За інформацією громадської організації Ла Страда, найбільше запитів про ситуації торгівлі людьми різними способами комунікації надходять від наших співгромадян і співгромадянок із Польщі, Німеччини, Австрії, Італії, Нідерландів. Ці країни прихистили велику кількість українців й українок і саме там, де більше вимушених переселенців з України, виникає більше можливостей для тих, хто бажає скористатися їхнім становищем. Як правило, реальні або потенційні ситуації торгівлі людьми стосуються або трудової експлуатації, або поєднання трудової експлуатації з певним сексуальним насильством. Мають місце випадки, коли переселенцям, як правило, жінкам з дітьми, надають прихисток приватні особи, які примушують як оплату за житло прибирати будинок, поратися у господарстві, доглядати когось із членів родини тощо. Трапляються випадки сексуальних домагань з боку господарів [1].

Дослідження офіційних статистичних даних, які містяться на сайті Офісу Генерального прокурора, за останні три роки свідчать про відносно стабільні показники офіційно обліковуваних кримінальних правопорушень, передбачених ст. 149 КК України «Торгівля людьми». Так, у 2021 р. обліковувалось 232 (ч. 1 – 141, ч. 2 – 52) кримінальні правопорушення, у 2022 р. – 133 (ч. 1 – 76, ч. 2 – 48), а у 2023 р. – 147 (ч. 1 – 100, ч. 2 – 25).

Звісно, офіційна статистика не відображає реальної ситуації в досліджуваній сфері. Зважаючи на специфіку обстановки воєнного стану, вимушеного залишення території України, відсутність інформації про те, куди звернутися за допомогою, страх та переживання, що можуть виникнути проблеми у країні перебування, – всі ці фактори обумовлюють небажання постраждалих повідомляти про вчинене щодо них кримінальне правопорушення у формі торгівлі людьми.

Ще однією проблемою, яку підсилив збройний конфлікт, стало домашнє насильство. Так, аналіз офіційних статистичних даних Національної поліції України та Офісу Генерального прокурора свідчить про поступове зростання кількості обліковуваних кримінальних правопорушень, пов'язаних з домашнім насильством: 2013 р. – 2247, 2014 р. – 918, 2015 р. – 998, 2016 р. – 1292, 2017 р. – 1341, 2018 р. – 1586, 2019 р. – 2554, 2020 р. – 3972, 2021 р. – 4800, 2022 р. – 3360, 2023 р. – 6805 [2]. В 2023 р. спостерігається найвищий показник